

DET KONGELIGE
KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENT

Naturvernforbundet i Vest-Agder
Postboks 718
4666 KRISTIANSAND S

Deres ref

Vår ref
16/3286-

Dato
30.01.2017

Avgjørelse av klage over vedtak om kvote for jakt på gaupe i region 1 i 2017

Klima- og miljødepartementet viser til klage fra Naturvernforbundet i Vest-Agder 4. januar 2017 over Rovviltneemnda i region 1 sitt vedtak 1. desember 2016 om kvote for gaupejakt i region 1 i 2017.

Klima- og miljødepartementet opprettholder rovviltneemnda i region 1 sitt vedtak 1. desember 2016 om kvotefri gaupejakt i region 1. Det er ikke fastsatt bestandsmål for gaupe i regionen og kvotefri jakt i region 1 antas ikke å være til hinder for at de regionale bestandsmålene i de respektive regioner med bestandsmål nås i 2017. Klagen er dermed ikke tatt til følge.

Saksgang

Rovviltneemnda i region 1 vedtok 1. desember 2016 kvote for gaupejakt i region 1 i 2017. Naturvernforbundet i Vest-Agder påklaget vedtaket 4. januar 2017. Rovviltneemnda i region 1 opprettholdt 16. januar 2017 sitt vedtak. Miljødirektoratet ga sin faglige tilråding 25. januar 2017.

Klagers anførsler

Naturvernforbundet i Vest-Agder mener gaupa skal være en naturlig del av økosystemet, også i region 1. De viser til at gaupa er en truet art i Norge, og at den i likhet med ulven må kunne ferdes i Vest-Agder uten å bli skutt så lenge det ikke foreligger skade på husdyr. Klager mener rovviltneemndas vedtaket ikke tilfredsstiller naturmangfoldloven og at det derfor må oppheves. De ber også om at vedtaket gis oppsettende virkning.

Rovviltnemndas vurdering

Rovviltnemnda i region 1 fattet 1. desember 2016 følgende vedtak:

- "1. Rovviltnemnda opner for kvotefri jakt på gaupe i heile Region i 2017. Jakttid er 1. februar til 31. mars. For utøving av jakta gjeld reglane i viltlova med tilhøyrande forskrifter.*
- 2. Felling eller forsøk på felling skal så snart som råd meldast til Fylkesmannen. Felte dyr skal dessutan framsynast til Statens naturoppsyn for prøvetaking m.v. med opplysning om kjønn, alder, tidspunkt for felling og fellingsstad.*
- 3. Fangst av gaupe skal utøvast etisk forsvareleg og i samsvar med reglane for bruk av fangstredskap. Bruk av fangstredskap krev godkjenning frå Fylkesmannen.*
- 4. Rovviltnemnda kan til ein kvar tid gjere om vedtaket dersom ny informasjon ligg føre."*

I sin vurdreing av klagen sier nemnda følgende:

"Region 1 er i ei særstilling når det gjeld forvaltning av dei fire store rovdyra i Noreg. Dette følgjer av St.meld. nr. 15 (2003-2004), Innst. S. nr. 174 (2003-2004) og rovviltforliket av 2011. Regionen skal vere prioritert for beitebruk og det er ingen bestandsmål for rovdyrartane. Sjølv om regionen ikkje har bestandsmål tyder dette ikkje at streifdyr automatisk skal takast ut. Her vil moment som skadepotensiale, tid på året, skadehistorikk m.m. vere sentralt. Fleire av fylka i regionen har mellom dei høgste tala for sau i landet og dette er noko av bakgrunnen for den differierte forvaltninga som det er semje om i Stortinget. Generelt er mange av argumenta til Naturvernforbundet korrekte og viktige. Bestandsstatus for rovdyrartane våre blir følgt ekstremt godt opp av forskningsmiljøa, og dette er bakgrunnen for at vi kan ha detaljerte bestandsmål som for gaupe t.d. er på 65 årlege ynglingar. For inneverande sesong ligg vi under dette bestandsmålet. Region 1 har ikkje direkte innverknad på desse bestandsmåla, og normalt vil vi heller ikkje mange hodyr med tilhald i vår region. Dette gjeld for alle rovdyra, då det er hanndyra som streifar lengst og som opptrer vanlegast i regionen. Dette viser og data over felte dyr for alle fire rovdyrartane. Vi er samde med naturvernforbundet i at det kunne vore tilvisning til § 7 i nml i saksutgreiinga vår. Samstundes er forvaltninga så spesiell i region 1 at vi meiner det ikkje er av vesentleg betydning for realiteten av vedtaket i nemnda. Når det gjeld kunnskapsgrunnlaget og føre var prinsippet i nml § 8 og 9, vil vi meine at vi har tilstrekkeleg kunnskap om bestandsstatus og førekomst av gaupe i regionen. Denne statusen viser at det ikkje er regulære ynglinger i region 1, og at det er streifdyr i størst grad i Sogn og Fjordane og i Vest-Agder. I Sogn og Fjordane kjenner vi til ein yngling dei siste 20 åra. I Vest-Agder er det fleire ynglingar, m.a. dokumentert i 2012/2013 og i 2011. I tillegg er det felt hodyr i 2015, 2013 og 2012 (data frå Rovbasen). Vi vil vidare meine at når bestanden av gaupe er under bestandsmålet, så må avskytinga reduserast i dei områda som i dag har bestandsmål for ynglande gaupe. Den kvotefrie jakta som er i region 1, med felling av få gauper, vil etter vårt syn ikkje ha nokon innverknad på det nasjonale bestandsmålet. Tilvisinga til § 14 i lov om dyrevelferd finn vi ikkje grunn til å kommentere her. Vi held oss til nasjonale retningslinjer for jakttid og temaet må eventuelt takast opp sentralt."

Miljødirektoratets faglige tilråding

Miljødirektoratet sier i sin faglige tilråding blant annet:

"Direktoratets faglige tilråding i denne saken knytter seg til å vurdere bestandsstatus, sett opp mot nasjonalt fastsatte bestandsmålet for gaupe. Vurderingen knyttet til den forventede utviklingen av bestandene tar utgangspunkt i at vedtatt kvote effektueres. Ved behandlingen av St.meld. nr. 15 (2003-2004), fastsatte Stortinget nasjonale bestandsmål for gaupe, jerv, brunbjørn, ulv og kongeørn, jf. Innst. S. nr. 174 (2003-2004). Det er ikke satt mål om yngling av hverken gaupe, jerv, bjørn og ulv i region 1. Rovviltnemndene har etter forskrift 18. mars

2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) §§ 7 og 11 myndighet til å bl.a. fastsette kvote for jakt på gaupe når bestanden er over det fastsatte bestandsmålet for gaupe i regionen. Dette gjelder da også region 1 når det ikke fastsatt bestandsmål for gaupe. I kommentarene til forskriften § 11 står det bl.a. "For gaupe kan rovviltnemnden sette av egne områder for kvotefri jakt i forbindelse med sitt årlige vedtak om kvotejakt på gaupe så lenge dette kan skje innenfor rammen av det nasjonale bestandsmålet for regionen. [...] Det forutsettes videre at rovviltnemnden gjennom sine årlige vedtak om kvoter og eventuelle områder for kvotefri jakt på gaupe bidrar til en størst mulig forutsigbarhet for berørte næringsinteresser. Dette innebærer at områder for kvotefri jakt på gaupe innenfor en region bør være relativt stabile fra år til år. Rovviltnemnda i region 1 har så langt vi kjenner til vedtatt kvotefri jakt på gaupe hvert år siden rovviltnemndene ble etablert i 2005. Det er få gauper innenfor regionen, og uttaket av gaupe er hvert år lite. Vår vurdering er at kvotefri jakt her betyr lite for bestandens overlevelse i landet og for det nasjonale bestandsmålet. Kvotefri jakt gir derimot en forutsigbarhet for næringen, og bidrar på den måten til å redusere konflikter. Direktoratet viser til at de gjeldene forvaltningsprinsipper lagt til grunn gjennom Stortingets behandling av St.meld. nr. 15 (2003-2004) og Innst. S. nr. 174 (2003-2004) samt den regionale inndeling hvor formålet med en geografisk differensiering av de nasjonale bestandsmål for rovvilt er nærmere beskrevet. Norges nasjonale bestandsmål for gaupe på 65 årlige ynglinger skal primært oppnås innenfor forvaltningsområdene i de andre regionale rovviltregionene. På tross av at bestanden av gaupe ligger under bestandsmål med 52 familiegrupper av gaupe i 2016 før kvotejakt (jf. NINA rapport 1280) vurderer Miljødirektoratet at en effektivisering av vedtatt kvotejakt på gaupe i region 1 ikke er til hinder for å nå de nasjonale bestandsmål for arten i de respektive forvaltningsregioner med fastsatt bestandsmål i 2017. Miljødirektoratet kan ikke se det er faglig grunnlag til å overprøve nemnda i region 1 sitt vedtak om kvotefri gaupejakt på bakgrunn av klagen fra Naturvernforbundet i Vest-Agder."

Klima- og miljødepartementets vurdering

Saken behandles etter viltloven § 9, naturmangfoldloven (nml.) § 16, jf. § 77 og rovviltforskriften (rov.) §§ 4,7 og 11. Departementet legger, i henhold til nml. § 7, i sin vurdering prinsippene i nml. §§ 8-10 og 12 til grunn som en integrert del av avgjørelsen. Også forvaltningsmålet for arter i nml. § 5 trekkes inn i skjønnsvurderingen. Det samme gjelder nml. § 14 om andre viktige samfunnsinteresser. Prinsippet i nml. § 11 er ikke relevant i denne saken, fordi det ikke er aktuelt å stille vilkår om avbøtende tiltak.

Det er et vilkår for jakt på gaupe at best tilgjengelig dokumentasjon tilsier at gaupe produserer et høstingsverdig overskudd, jf. nml. § 16 tredje ledd. Videre følger det av nml. § 16 fjerde ledd at ved avgjørelsen om å tillate høsting og om fremgangsmåten ved høsting, skal det legges vekt på artens funksjon i økosystemet og den virkningen høstingen kan ha på det biologiske mangfold for øvrig. Det skal også legges vekt på artens betydning for næring eller rekreasjon, høstingstradisjon i vedkommende område og på skade som arten gjør.

Når det fastsatte bestandsmålet for gaupe er nådd, har rovviltnemnda myndighet til å fatte vedtak om kvoter for jakt, jf. rov. §§ 7 og 11. Rovviltnemnda skal i forbindelse med kvotefastsettelsen blant annet gjøre en samlet vurdering av bestandens status og forventede utvikling, og sannsynliggjøre at bestanden etter neste yngling fortsatt vil oppfylle det nasjonalt fastsatte bestandsmålet for regionen, jf. kommentarene til rov. § 7 annet ledd. Det er ikke fastsatt bestandsmål for region 1, jfr nedenfor, og rovviltnemnda har følgelig myndighet til å fatte vedtak.

Ved behandlingen av St.meld. nr. 15 (2003-2004) *Rovvilt i norsk natur* fastsatte Stortinget det nasjonale bestandsmålet for gaupe til 65 årlige ynglinger, jf. Innst. S. nr. 174 (2003-2004). Gjennom ny stortingsbehandling av rovviltpolitikken våren 2011 ble bestandsmålet for gaupe på 65 årlige ynglinger på landsbasis videreført, jf. Representantforslag 163 S (2010-2011) (rovviltforliket 2011). Videre fremgår det at rovviltforvaltningen skal skje på en slik måte at antallet ynglinger holdes så nær bestandsmålet som mulig. Det nasjonale bestandsmålet er nærmere fordelt på syv av de åtte forvaltningsregionene, jf. rov. § 4. Det er ikke fastsatt bestandsmål for gaupe i region 1.

Gaupe er klassifisert som sterkt truet i Norsk rødliste for arter 2015. Når det gjelder bestandssituasjonen for gaupe, har departementet i sin behandling av saken lagt til grunn informasjon fra Rovdata (Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt). Rovdata har ansvaret for formidling, drift og utvikling av det nasjonale overvåkingsprogrammet for rovvilt. Rovdata er den sentrale leverandør av data om status og utvikling i rovviltbestandene til alle forvaltningsledd. NINA rapport 1280: Antall familiegrupper, bestandsestimat og bestandsutvikling for gaupe i Norge i 2016 gir den siste oppdaterte oversikten over antall dokumenterte ynglinger av gaupe i hver region, og for hele landet. Årene 2014, 2015 og 2016 er det registrert henholdsvis 53,5, 60,5 og 52 ynglinger av gaupe på landsbasis. Antall ynglinger i 2016 tilsvarer en estimert totalbestand på ca 310 gauper. Miljødirektoratet konstaterer at det nasjonale bestandsmålet på 65 årlige ynglinger av gaupe ikke ble nådd i Norge i 2016.

Departementet anser at kunnskapsgrunnlaget i hovedsak er basert på eksisterende og tilgjengelig kunnskap. Kravet i nml. § 8 er dermed oppfylt.

Nml. § 5 sier at målet er at artene og deres genetiske mangfold skal ivaretas på lang sikt, og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. På rovviltfeltet må forvaltningsmålet i nml. § 5 ses i sammenheng med de vedtatte bestandsmål, og forstås slik at det ikke er til hinder for en geografisk differensiert rovviltforvaltning, jf. Ot.prp. nr. 52 (2008-2009) s. 376. Når det gjelder gaupe er prinsippet om en geografisk differensiert rovviltforvaltning konkretisert i rov. § 3 og § 4, der det fremgår at det ikke er satt bestandsmål for gaupe i region 1.

Når det gjelder effekten av påvirkninger, jf. nml. § 10, foreligger det betydelig kunnskap om den samlede belastningen som arten blir utsatt for. Utover enkelte påkjørsler og tilfeller av sykdom skjer avgangen av gaupe i hovedsak gjennom kvotejakt og noe skadefelling, slik at miljøforvaltningen i stor grad har oversikt over den samlede belastningen. Departementet har derfor ikke tillagt prinsippet om samlet belastning særlig vekt i denne saken.

Departementet viser til det ikke er fastsatt bestandsmål for gaupe i region 1, og at Miljødirektoratet i sin faglige tilrådning mener at en kvotefri gaupejakt i region 1 ikke er til hinder for at de nasjonale bestandsmål for de respektive regionene kan nås i 2017. Departementet har videre lagt vekt på de forhold som nevnes i nml. § 16 fjerde ledd og anser at en effektuering av kvoten i liten grad vil påvirke artens funksjon i økosystemet og naturmangfoldet for øvrig.

I denne saken foreligger det tilstrekkelig kunnskap og føre-var-prinsippet i nml. § 9 tillegges derfor mindre vekt.

Klima- og miljødepartementets konklusjon

Klima- og miljødepartementet opprettholder rovviltnemnda i region 1 sitt vedtak 1. desember 2016 om kvotefri gaupejakt i region 1. Det er ikke fastsatt bestandsmål for gaupe i regionen og kvotefri jakt i region 1 antas ikke å være til hinder for at de regionale bestandsmålene i de respektive regioner med bestandsmål nås i 2017. Klagen er dermed ikke tatt til følge.

Med hilsen

Torbjørn Lange (e.f.)
avdelingsdirektør

Torkel Ramberg
spesialrådgiver

Kopi til:

Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder	Postboks 788 Stoa	4809	ARENDAL
Fylkesmannen i Rogaland	Postboks 59, Statens Hus	4001	STAVANGER
Fylkesmannen i Sogn og Fjordane	Njøsavegen 2	6863	LEIKANGER
Miljødirektoratet	Postboks 5672 Sluppen	7485	TRONDHEIM
Rovviltnemnda i region 1	c/o Fylkesmannen i Sogn og Fjordane, Njøsavegen 2	6863	LEIKANGER